LA BOVULO

da "Saki" (Hector Hugh Munro, 1870-1916)

Tradukita da David Weston

Tom Yorkfield sempre egardabis sua mifratulo, Laurence, per indolenta instinto di antipatio, moderita, dum la pasinta yari, a toleranta sentado di apatio. Esis nulo tre palpebla por antipatiar il: il esis nur parento, kun qua Tom havis nula komuna gusto od intereso, e kun qua, ye la sama tempo, il havis nula okaziono por disputado.

Laurence, frue en la vivo, livabis la farmeyo, e vivis dum plura yari per mikra sumo di pekunio legacita ad il da sua matro; por profesiono lu prenabis piktado, ed on raportis ke il talamaniere agas pasable bone, irgakaze, por konservar korpo ed anmo. Il specaligis su per piktar animali, ed il sucesis trovar nombro di personi por komprar lua pikturi. Tom perceptis komfortoza sentado di sekura supereso, per kontrastar sua situeso a ta di sua mifratulo; Laurence esis piktisto-kerlo, nur to e nulo plusa, quankam on forsan povis igar lo semblar plu importanta, per nomizar il animalo-piktisto; Tom esis farmisto, ne grandioze, to esis vera, ma dum plura generacioni, la familio proprietis la farmeyo qua havis bona reputeso pro la bestiaro produktita. Tom agabis maxim bone posible, per la poka kapitalo quan il disponis, por mantenar ed augmentar la qualeso di sua mikra bestiotrupo, e pri Clover Fairy il produktabis bovulo qua esis ulmaniere pasable plu bona kam irga quan lua vicini povis montrar. Lu ne esabus kauzo di sensaciono en la judiko-cirklo ye importanta bov-expozo, ma lu esis yuna

animalo tam vigoroza, bonforma e sana kam irga quan modesta praktikema farmisto dezirus posedar. Ye la taverno King's Head dum merkato-dii on multe laudis Clover Fairy, e Yorkfield kustumis deklarar ke il ne cedus lu por cent pundi; cent pundi esas multa pekunio en la fako di modesta farmi, e probable irgo plu multa kam okadek tentabus il.

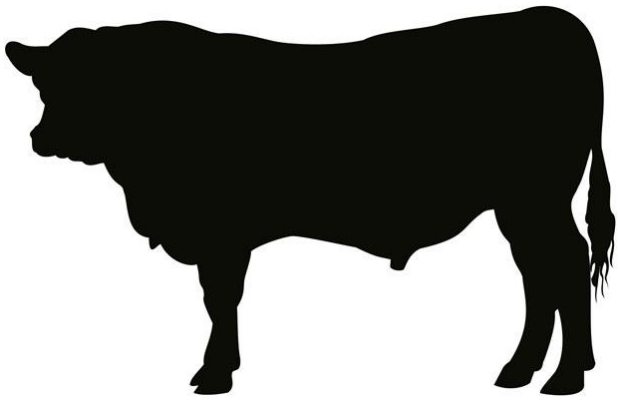
Esis kun specala plezuro ke Tom prenis avantajo di un de la rara viziti di Laurence a la farmeyo, por duktar il a la klozeyo ube Clover Fairy mantenis solitara pompo – la separita spozulo di pasturala haremo. Tom sentis la rivivigo di kelko de sua anciena antipatio di sua mifratulo; la piktisto esis divenanta plu langorema pri sua maniero, plu desapte vestizita, e semblis ke il inklinas a donar kelke komplezachema nuanco a sua konversado. Il nule atencis prosperanta plantacajo de terpomi, ma il entuziasmis pri tufo de flav-florifanta herbachi qua stacis en angulo proxim pordeyo, quo kelke agacis la posedanto di farmeyo tre bone sarklita; pluse, kande il posible esabus decante komplimentoza pri grupo di repleta, nigra-vizaja mutonyuni, qui quaze klamis por admirado, il divenis eloquenta pri la foliaro-tinti di querko-kopso sur la opozita kolino. Ma il nun esis duktata por inspektar la kronizata fiereso e glorio di Helsery; irge quante il esus rankorema pri sua laudi, irge quante tarda e meskina pri sua gratuli, il mustis vidar ed agnoskar la multa eceli di ta timenda animalo. Plura semani antee, dum komercala voyajo a Taunton, Tom esabis invitata da sua mifratulo vizitar studieyo en ta urbeto, ube Laurence expozis un de sua pikturi, granda vidajo reprezentanta bovulo stacanta til la genui en marsho-tereno; ol sendubite esabis bona, koncerne sua fako, e Laurence semblabis ecesive joyar pri ol; “lo maxim bona quon me facis til nun,” il itere dicabis. e Tom jeneroze agnoskabis ke ol esas pasable viv-simila. Nun, on intencis montrar a la viro di kolor-materii vidajo reala, vivanta modelo di forteso e gracio, kozo festinenda da la okuli, pikturo montranta nova posturo ed ago ye irga chanjanta minuto, vice stacanta

glutinite en un nevarianta posturo inter la quar muri di kadro. Tom desligis ferma ligna pordo e duktis aden palio-lita korto.

“Ka lu esas tranquila?” questionis la piktisto, dum ke yuna bovulo havanta lokloza reda felo venis inquestante vers li.

“Lu esas tempope ludema,” dicis Tom, permisante sua mifratulo questionar su ka la idei di la bovulo pri ludado apartenas a la naiva infantala fako. Laurence komentis indiferente pri la aspekto di la animalo, e kelke questionis pri lua evo e tala detali; pose il kalme direktis la parolo aden altra voyo.

“Ka tu memoras la pikturo quan me montris a tu en Taunton?” il questionis.

“Yes,” grunis Tom; “blank-vizaja bovulo stacanta en slamo. Me ipsa ne multe admiras ta Hereford-tipi; voluminoz-aspektanta brutachi, semblas ne posedar multa vivo en li. Esas probabla ke tale on povas plu facile piktar li; nu, ca yuna raskalo sempre movas su, ka ne, Fairy?”

“Me vendis ta pikturo,” dicis Laurence, la nuanco konsiderante tranquila.

“Ka vera?” dicis Tom; “me certe joyas audar lo: Me esperas ke tu esas plezata pri to quon tu obtenis po ol.”

“Me obtenis triacent pundi po ol,” dicis Laurence.

Tom turnis su vers il, lente augmentante redesko di iraco en sua vizajo. Triacent pundi! Ye la maxim oportuna merkatala situi quin il povis imaginar, lua prizata Clover Fairy apene produktus cent, e malgre to yen hike peco de vernisizita piktotelo, farbizita da lua mifratulo, vendata po tri foyi di ta sumo. Esis kruela insulto qua efikis tante plu forte pro ke lo emfazis la triumfo di la komplezachema, su-kontenta Laurence. La yuna farmisto intencabis kelke pikar la vanitato di sua parento per montrar la juvelo di sua posedaji, e nun la afero esis inversigita, ed on igis lua valorigita bestio aspektar chipa e senimporta

kompare a la preco pagata po nura pikturo. Esis tante abomininde desyusta; la pikturo nultempe esis plu multa kam habila peco de kontrafaktita vivo, dum ke Clover Fairy esis la autentika kozo, rejulo en sua mikra mondo, personeso en la ruro. Mem pos lua morto lu ankore esus personeso; lua decendantaro pasturus en la valo-prati e kolino-pastureyi, li okupus stablofako e boveyo e lakterio, lia bona reda furo makuletizus la peizajo ed amasigus en la merkato; viri remarkus bovyunino promisanta o yuna bovulo bone formacita, e dicus: “Ha, ta venas de la lineo di la bona Clover Fairy.” Dum omna ta tempo la pikturo pendus, senviva e ne-chanjanta, sub sua polvo e verniso, posedajo qua cesis signifikar irgo se on decidis turnar ol, la facio vers la muro. Ta pensi iracoze persequis su tra la mento di Tom Yorkfield, ma il ne povis expresar oli en vorti. Kande il vortizis sua emoco, il bruske e severe prizentis la afero.

“Forsan mento-febla foli prizus forjetar triacent pundi po peco di farbizuro; me ne povas dicar ke me envidias li pro lia gusto. Me prefere havus la autentika kozo, kam pikturo di ol.”

Il inklinis la kapo vers la yuna bovulo, qua alternante kontemplis li, la kapo erekta, ed abasis la korni, kun mi-ludema, mi-tolerema sukuso di la kapo.

Laurence ridis, la rido esante di iritanta, indulgema amuzado.

“Me pensas ke la kompranto di mea peco di farbizuro, quale tu nomizas ol, ne bezonas esar trublata pri forjetir sua pekunio. Dum ke me divenos plu multe reputata e konocata, la valoro di mea pikturi augmentos. Ta partikulara exemplo probable produktos quaracent en vendo-chambro pos kin o sis yari; pikturi ne esas mala kolokaji se on savas suficante multo por selektar la verki di apta homi. Or, tu ne povas dicar ke tua kara bovulo divenos tante plu valoroza, dum quante plu multa tempo tu posedos lu; li juos sua mikra tempo, e pose, se tu duros posedar lu, lu reduktesos a la preco di kelka moneto-peci po hufi e felo, jus ye ta tempo, forsan, kande mea bovulo esos komprata po granda sumo por ula importanta pikturo-galerio.”

Lo esis tro multo. La unigita trupi di vereso e maldicenso ed insulto tro multe strenis la povo di represi di Tom Yorkfield. En la dextra manuo il tenis utila querka bastono, per la sinistra il esforcis sizar la laxa kolumo di la kanario-

kolorizita silka kamizo di Laurence. Laurence ne esis kombatema homo; la timo di korpala violento desequelibrigis il tam komplete kam neguvernebla indigno desequilibrigis Tom, e do eventis ke Clover Fairy regalesis per la senprecedenta vido di homo kuranta rapide e kriachante trans la klozeyo, quale la hanino qua persistis establisar nesteyo en la manjo-trogo. En la sequanta amasigita felica instanto, la bovulo esis esforcanta lansar Laurence super sua sinistra shultro, pikar il en la kosti dum ke il ankore esis en la aero, e pozar genuo sur il kande il atingis la sulo. Nur la vigorozo interveno di Tom persuadis lu abandonar la lasta detalo di la programo.

Tom devote e senrankore flegis sua mifratulo a kompleta rekupero de lua vunduri, qui konsistis ek nulo plu serioza kam luxacita shultro, un o du ruptita kosti, e kelka nervala prostraco. Funde, segun la mento di la yuna farmisto, esis nula plusa okaziono por rankoro; forsan la bovulo di Laurence produktus triacent, o sisacent, ed esus admirata da mili en granda pikturu-galerio, ma lu nultempe lansus homo super sua shultro e pikus il en la kosti ante ke il falus adsur la altra latero. To esis la notenda prodajo di Clover Fairy, quon on nultempe povus forprenar de lu.

Laurence duras esar populara kom animalo-piktisto, ma lua temi esas kateti e cervyuni o mutonyuneti – nultempe bovuli.

FINO